

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Силабус навчальної дисципліни
Роль імпровізації в публічному виступі

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. декана факультету соціальної
педагогіки та психології

О. В. Пономаренко

« 28 » серпня 2025 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Роль імпровізації в публічному виступі

блоку освітніх компонентів вільного вибору студента в межах Університету

підготовки бакалаврів
денної та заочної форм здобуття освіти

ВИКЛАДАЧ: Курінна А. Ф., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної та початкової освіти

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри дошкільної та
початкової освіти

Протокол № 1 від «27» серпня 2025 р.
Завідувач кафедри
дошкільної та початкової освіти

Л. О. Сущенко

2025 рік

Зв'язок з викладачем: *Viber, WhatsApp, Telegram (099-086-68-22), Moodle (форум курсу, приватні повідомлення)*

E-mail: *Felixsovna@i.ua*

Сезн ЗНУ повідомлення: <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=17012>

Телефон: *099-086-68-22, 097-982-85-84*

Інші засоби зв'язку: *kurinna@znu.edu.ua*

Кафедра: *кафедра дошкільної та початкової освіти, VIII н. к., ауд. 103*

1. Опис навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Роль імпровізації в публічному виступі» орієнтована на опанування технік імпровізації, переконливого впливу та формування власного стилю публічного виступу. Навчання базується на аналізі прикладів успішних виступів, групових вправах і практичних кейсах. На заняттях студенти:

- працюватимуть із незапланованими комунікативними ситуаціями;
- формуватимуть швидкість мислення, емоційну гнучкість і здатність ефективно відповідати на запитання аудиторії;
- розвиватимуть техніки полемічного мистецтва (диспуту, полеміки, дискусії); системно аналізуватимуть весь комунікативний процес (рефлексія);
- зможуть екстраполювати основні закони риторики на риторику педагогічну: вибирати тему промови, аналізувати її, збирати і систематизувати матеріал із будь-якої проблеми, моделювати «портрет аудиторії», створювати максимально ефективну композицію промови;
- отримають практичні рекомендації щодо розробки власної ефективної презентації виступу.

Цей курс є необхідним для майбутніх професіоналів, що прагнуть не тільки успішно презентувати свої ідеї на наукових і професійних заходах, а ще й використовувати традиційні та сучасні риторичні прийоми для ведення відеоблогінга, розширення можливостей сторітеллінгу тощо.

Паспорт навчальної дисципліни

Нормативні показники	денна форма здобуття освіти	денна форма здобуття освіти
1	2	3
Статус дисципліни	Вибіркова	
Семестр	3-й	-
Кількість кредитів ECTS	2	
Кількість годин	60	
Лекційні заняття	20 год	-
Практичні заняття	-	-
Самостійна робота	40 год	-
Консультації	Відповідно до графіка: https://cutt.ly/KejOkOLb	
Вид підсумкового семестрового контролю:	Залік	
Посилання на електронний курс у СЕЗН ЗНУ (платформа Moodle)	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=17012	

2. Методи досягнення запланованих освітньою програмою компетентностей та результатів навчання

Компетентності / результати навчання	Методи навчання	Форми і методи оцінювання
1	2	3
Компетентності - Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні - Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя - Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу - Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. - Здатність спілкуватися іноземною мовою - Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій - Здатність до міжособистісної взаємодії - Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями - Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях - Здійснення безпечної діяльності - Здатність до адаптації та дії в новій ситуації - Здатність генерувати нові ідеї (креативність)	Традиційні методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності: <i>словесні</i> (мовленнєво-мислительні) вправи, усна експертиза комунікативних тактик та стратегій; усне анотування власних публічних виступів та виступів опонентів, тез доповідей, статей з проблем курсу, професійних есе; круглі столи, дискусії, навчальні диспути, бесіди, консультації (індивідуальні та групові); <i>наочні</i> (візуалізація; створення креалізованих текстів; демонстрація навчальних фільмів, інформаційних відеороликів, мультимедійних презентацій); практичні методи (аналіз наукових джерел; організація та проведення риторичних міні-практикумів, комунікативних міні-тренінгів; складання схем, анотацій, пам'яток тощо). Інтерактивні методи: інтерактивні лекції з використанням багатовимірної дидактичної технології В. Штейнберга, елементів проєктивної технології МАК (метафоричні асоціативні картки), коучингу, тимбілдінгових вправ; ділові ігри, ситуації-спроби, творчі завдання; робота в парах та групах; робота з	Поточні контрольні заходи: тестування з проблематики змістового модулю; виконання практикумів та завдань, отриманих у ході інтерактивних лекцій. Підсумкові контрольні заходи: залік (фінальний проєкт, тестування в CE3H Moodle)

- Цінування та повага різноманітності та мультикультурності - Здатність працювати у міжнародному контексті - Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів) - Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності	інтерактивними-онлайн дошками (Padlet, Flingo, Lino)	
Результати навчання - Креативно мислити відповідно до викликів соціуму, генерувати ідеї, бути рішучим у провадженні нових стратегій; самостійно підвищувати свою педагогічну і професійну майстерність; використовувати сучасні цифрові технології для особистісного зростання та створення власного іміджу спеціаліста - Розуміти і реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні - Зберігати та примножувати досягнення та цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя - Уміти доносити результати діяльності до професійної аудиторії та широкого загалу, робити презентації та повідомлення		

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Основи імпровізації в діловій комунікації та публічних виступах

Тема 1. Сутність і принципи імпровізації в публічному виступі

Визначення імпровізації в контексті ділової комунікації: спонтанність, адаптивність, креативність. Роль імпровізації в бізнес-презентаціях: від структурованого виступу до гнучкого реагування на аудиторію. Основні принципи імпровізації («Так, і...», активне слухання, прийняття пропозицій) і їх застосування в ділових виступах. Вплив імпровізації на подолання міжкультурних бар'єрів: приклади адаптації до культурних особливостей аудиторії. Порівняння імпровізації та підготовленого виступу: баланс між структурою і свободою. Практичні вправи: імпровізаційні техніки для розвитку «мислення на ногах» (thinking on your feet).

Тема 2. Імпровізація як інструмент аналізу та взаємодії з аудиторією

Техніки імпровізації для оцінки аудиторії в реальному часі: демографічні особливості, настрої, очікування. Адаптація стилю виступу до реакції аудиторії: невербальні сигнали, зворотний зв'язок, спонтанні зміни тону. Імпровізаційні методи для залучення аудиторії: риторичні запитання, інтерактивні елементи, гумор. Вплив імпровізації на міжкультурну чутливість: уникнення стереотипів через спонтанне реагування. Практичні кейси: імпровізаційні сценарії для роботи з різними типами аудиторій (наприклад, міжнародні команди). Аналіз прикладів вдалих імпровізаційних виступів у бізнес-контексті.

Тема 3. Імпровізація для подолання комунікативних бар'єрів у презентаціях

Виявлення бар'єрів у публічному виступі: мовні, культурні, психологічні (наприклад, тривога аудиторії). Імпровізаційні техніки для управління непередбачуваними ситуаціями (технічні збої, складні запитання). Стратегії спонтанного переформулювання ідей для різних культурних контекстів. Роль невербальної імпровізації: жести, міміка, контакт очима для посилення впливу. Практичні вправи: симуляція стресових ситуацій у виступах і їх подолання через імпровізацію. Аналіз кейсів: як імпровізація допомогла уникнути конфліктів у міжкультурних презентаціях.

Змістовий модуль 2. Практичне застосування імпровізації в організації та проведенні публічних виступів

Тема 4. Імпровізація в структурі та сценарії бізнес-презентацій

Баланс між підготовленим сценарієм і імпровізаційними вставками: як зберегти структуру, додаючи гнучкість. Техніки імпровізації для вступної частини: створення «хімії» з аудиторією з перших хвилин. Використання імпровізації в основній частині: спонтанні приклади, історії, адаптація до реакції слухачів. Імпровізаційні методи для завершення виступу: створення запам'ятовувального фіналу залежно від настрою аудиторії. Практичні вправи: створення гнучкого сценарію з імпровізаційними «вікнами» для презентацій. Аналіз кейсів: вдалі імпровізації в бізнес-презентаціях (наприклад, виступи на TED).

Тема 5. До виступу готовий!

Місце запитань і відповідей у структурі презентаційного виступу. Основні правила відповідей на запитання. Види запитань та способи відповідей на них. Переваги психологічної залученості. Зворотна реакція аудиторії, способи її визначення. Переваги опитувальної методики збору даних. Підготовка опитувального інструментарію. Характеристика ідеальної реакції аудиторії на презентацію.

4. Структура навчальної дисципліни

Вид заняття / роботи	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д.ф.	з.ф.	
1	2	3	4	5
Лекції 1-2	<i>Тема 1. Сутність і принципи імпрровізації в публічному виступі</i>	4	-	щотижня
Самостійна робота *	Визначення імпрровізації в контексті ділової комунікації: спонтанність, адаптивність, креативність. Роль імпрровізації в бізнес-презентаціях: від структурованого виступу до гнучкого реагування на аудиторію. Основні принципи імпрровізації («Так, і...», активне слухання, прийняття пропозицій) і їх застосування в ділових виступах. Вплив імпрровізації на подолання міжкультурних бар'єрів: приклади адаптації до культурних особливостей аудиторії. Порівняння імпрровізації та підготовленого виступу: баланс між структурою і свободою. Практичні вправи: імпрровізаційні техніки для розвитку «мислення на ногах» (thinking on your feet)	8	-	
Лекції 3-4	<i>Тема 2. Імпрровізація як інструмент аналізу та взаємодії з аудиторією</i>	4	-	щотижня
Самостійна робота *	Техніки імпрровізації для оцінки аудиторії в реальному часі: демографічні особливості, настрої, очікування. Адаптація стилю виступу до реакції аудиторії: невербальні сигнали, зворотний зв'язок, спонтанні зміни тону. Імпрровізаційні методи для залучення аудиторії: риторичні запитання, інтерактивні елементи, гумор. Вплив імпрровізації на міжкультурну чутливість: уникнення стереотипів через спонтанне реагування. Практичні кейси: імпрровізаційні сценарії для роботи з різними типами аудиторій (наприклад, міжнародні команди). Аналіз прикладів вдалих імпрровізаційних виступів у бізнес-контексті	8	-	
Лекції 5-6	<i>Тема 3. Імпрровізація для подолання комунікативних бар'єрів у презентаціях</i>	4	-	щотижня
Самостійна робота *	Виявлення бар'єрів у публічному виступі: мовні, культурні, психологічні (наприклад, тривога аудиторії). Імпрровізаційні техніки для управління непередбачуваними ситуаціями (технічні збої, складні	8	-	

	запитання). Стратегії спонтанного переформулювання ідей для різних культурних контекстів. Роль невербальної імпрровізації: жести, міміка, контакт очима для посилення впливу. Практичні вправи: симуляція стресових ситуацій у виступах і їх подолання через імпрровізацію. Аналіз кейсів: як імпрровізація допомогла уникнути конфліктів у міжкультурних презентаціях			
Лекції 7-8	Тема 4. Імпрровізація в структурі та сценарії бізнес-презентацій	4	-	щотижня
Самостійна робота *	Баланс між підготовленим сценарієм і імпрровізаційними вставками: як зберегти структуру, додаючи гнучкість. Техніки імпрровізації для вступної частини: створення «хімії» з аудиторією з перших хвилин. Використання імпрровізації в основній частині: спонтанні приклади, історії, адаптація до реакції слухачів. Імпрровізаційні методи для завершення виступу: створення запам'ятовувального фіналу залежно від настрою аудиторії. Практичні вправи: створення гнучкого сценарію з імпрровізаційними «вікнами» для презентацій. Аналіз кейсів: вдалі імпрровізації в бізнес-презентаціях (наприклад, виступи на TED)	8	-	
Лекції 9-10	Тема 5. До виступу готовий! Місце запитань і відповідей у структурі презентаційного виступу. Основні правила відповідей на запитання. Види запитань та способи відповідей на них. Переваги психологічної залученості. Зворотна реакція аудиторії, способи її визначення. Переваги опитувальної методики збору даних. Підготовка опитувального інструментарію. Характеристика ідеальної реакції аудиторії на презентацію	4	-	щотижня
Самостійна робота *		8	-	

* Самостійна робота передбачає засвоєння матеріалу в позааудиторний час, підготовку практичних завдань, опрацювання рекомендованої літератури, підготовку до екзамену.

5. Види і зміст контрольних заходів

Вид заняття/роботи	Вид контрольного заходу	Зміст контрольного заходу*	Критерії оцінювання та термін виконання*	Усього балів
1	2	3	4	5
Поточний контроль				
Лекції №1-4	Тестові завдання з проблематики змістового модулю	Перевірка теоретичних знань студентів із тем 1-2, маючи на меті оцінити ефективність самостійної роботи здобувачів	Тест складається із 5 запитань, максимальна оцінка за який становить 10 балів. Результат розраховується пропорційно кількості правильних відповідей. Правильна відповідь на кожне питання оцінюється в 2 бали	10
	Перевірка вмінь та навичок застосовувати отримані знання на практиці			
	Практикум №1	Імпровізована відповідь на несподіване запитання Підготувати список випадкових запитань (до 10) від аудиторії (роль аудиторії виконують одногрупники) під час симульованої презентації з проблем курсу Вимоги до виконання завдання розміщені в СЕЗН ЗНУ https://moodle.znu.edu.ua/mod/assign/view.php?id=670008https://moodle.znu.edu.ua/mod/assign/view.php?id=670008	Максимальна кількість балів – 10. При цьому оцінюється правильність, повнота і комунікативна/риторична творчість виконаного практикуму: виконано правильно, повністю, творчо (10–9 балів); містить незначні неточності, але не позбавлено творчого підходу до виконання (8–7 балів), не в повному обсязі, стереотипно, але принципово правильно (6–4 бали), виконано неправильно із суттєвими помилками, номінально, або неповністю (3–1 бали)	10
	Практикум №2	Розробка композиції ефективної презентації – презентаційний конструктор Вибір теми (наприклад, «Імпровізація в повсякденному житті», «10 питань про життя» тощо), підготовка матеріалу, його систематизація та створення ефективної композиції промови (вступ, основна частина, висновок), її моделювання Вимоги до виконання завдання розміщені в СЕЗН ЗНУ https://moodle.znu.edu.ua/mod/assign/view.php?id=670164	Максимальна кількість балів – 10. При цьому оцінюється правильність, повнота і комунікативна/риторична творчість виконаного практикуму: виконано правильно, повністю, творчо (5 балів); містить незначні неточності, але не позбавлено творчого підходу до виконання (4 бали), не в повному обсязі, стереотипно, але принципово правильно (3 бали), виконано неправильно із суттєвими помилками, номінально, або неповністю (1-2 бали)	10

Лекції №5-10	Тестові завдання з проблематики змістового модулю	Перевірка теоретичних знань студентів з тем 3-5, маючи на меті оцінити ефективність самостійної роботи здобувачів	Тест складається із 5 запитань, максимальна оцінка за який становить 10 балів. Результат розраховується пропорційно кількості правильних відповідей. Правильна відповідь на кожне питання оцінюється в 2 бали	10
	Перевірка вмінь та навичок застосовувати отримані знання на практиці			
	Практикум №3	Практичний кейс для сторітелінгу Створення короткої історії для відеоблогу, застосовуючи імпрровізацію та риторичні прийоми, запис її на відео (1-2 хвилини) Вимоги до виконання завдання розміщені в СЕЗН ЗНУ https://moodle.znu.edu.ua/mod/assign/view.php?id=670565	Максимальна кількість балів – 10. При цьому оцінюється правильність, повнота і комунікативна/риторична творчість виконаного практикуму: виконано правильно, повністю, творчо (10–9 балів); містить незначні неточності, але не позбавлено творчого підходу до виконання (8–7 балів), не в повному обсязі, стереотипно, але принципово правильно (6–4 бали), виконано неправильно із суттєвими помилками, номінально, або неповністю (3–1 бали)	10
	Практикум №4	Моделювання портрету аудиторії Створення «портрету аудиторії» для імпрровізованого диспуту, включаючи демографію, інтереси та можливі запитання Вимоги до виконання завдання розміщені в СЕЗН ЗНУ https://moodle.znu.edu.ua/mod/assign/view.php?id=670567	Максимальна кількість балів – 10. При цьому оцінюється правильність, повнота і комунікативна/риторична творчість виконаного практикуму: виконано правильно, повністю, творчо (5 балів); містить незначні неточності, але не позбавлено творчого підходу до виконання (4 бали), не в повному обсязі, стереотипно, але принципово правильно (3 бали), виконано неправильно із суттєвими помилками, номінально, або неповністю (1-2 бали)	10
Усього за поточний контроль				60
Підсумковий контроль				
Залік	Теоретичне завдання	Тестування Питання для підготовки розміщено на СЕЗН Moodle	За кожну правильну відповідь на 10 тестових запитань здобувач вищої освіти отримує 2 бали	20
	Практичне завдання	Підготовка і презентація Плану-проспекту риторичної практики Вимоги до виконання завдання розміщені в СЕЗН ЗНУ https://moodle.znu.edu.ua/mod/assign/view.php?id=670568	Максимальна кількість балів – 20. При цьому оцінюється: актуальність й значущість проєкту (3 бали); самостійність, закінченість (3 бали); рівень творчості, оригінальність (4 бали); логіка викладу матеріалу (4 бали); презентація та захист проєкту (6 балів)	20
Усього за підсумковий контроль				40

Шкала оцінювання ЗНУ: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов’язковим повторним курсом)		

Оцінка 5 (відмінно) (90 – 100 балів) виставляється, якщо здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано викладає його під час усних виступів та надання письмових відповідей; глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу; демонструє високий рівень застосування отриманих умінь і навичок, а також оригінальний підхід під час виконання практичних завдань.

Оцінка 4 (добре) (75 – 89 балів) виставляється, якщо здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та надання письмових відповідей; в основному розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу; демонструє високий рівень застосування отриманих умінь і навичок під час виконання практичних завдань. Проте, при викладенні деяких теоретичних питань та вирішення практичних завдань йому не вистачає достатньої глибини та аргументації, може припускатися окремих несуттєвих неточностей та незначних помилок.

Оцінка 3 (задовільно) (60 – 74 бали) виставляється, якщо здобувач в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та надання письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації; демонструє середній рівень застосування отриманих умінь і навичок під час виконання практичних завдань, припускаючись при цьому суттєвих неточностей та окремих помилок.

Оцінка 2 (незадовільно з можливістю повторного складання) (35 – 59 балів) виставляється, якщо здобувач слабо володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та надання письмових відповідей; демонструє низький рівень застосування отриманих умінь і навичок під час виконання практичних завдань, припускаючись суттєвих помилок та неточностей.

Оцінка 1 (незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни) (0 – 34 бали) виставляється, якщо здобувач майже не володіє навчальним матеріалом, не в змозі розкрити зміст більшості питань під час усних виступів та надання письмових відповідей; не вміє застосовувати отримані уміння й навички під час виконання практичних завдань.

6. Основні навчальні ресурси

Рекомендована література:

1. Грицан Н.В. Техніка сценічного мовлення: навч.-методичний посібник. 2-ге вид., переробл. і доповн. Івано-Франківськ, 2020. 286 с.
2. Курінна А.Ф., Меньяло В.І. Мовленнєвотворча підготовка майбутнього педагога до професійної комунікації: словоцентричний підхід. В кн.: *Теорія і практика підготовки майбутніх педагогів в умовах сучасної освітньої парадигми* / За загальною редакцією Сущенко Л.О. Запоріжжя: ПП «АА Тандем». 2025. С. 125–143.
3. Курінна А.Ф., Меньяло В.І. Розвиток риторичного потенціалу здобувачів вищої освіти: лінгвосинергетичний вимір. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2022. Т. 1. № 80. С. 210–217. URL: http://www.pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2022/80/part_1/41.pdf
4. Курінна А. Ф. Розвиток риторичної компетентності майбутніх вихователів в умовах освітніх змін: лінгвосинергетичний аспект. *Вісник Запорізького національного університету. Педагогічні науки*. 2020. № 1(34). С. 77–83. URL: <http://journalsofznu.zp.ua/index.php/pedagogics/article/view/1454/1396>.
5. Курінна А.Ф., Сиваш С.В., Трипольська Н.В. Розвиток професійної компетентності майбутнього педагога: риторичний аспект. *Modern Movement of Science: Proceedings of the 15th International Scientific and Practical Internet Conference*, October 19-20, 2023. Дніпро: FOP Marenichenko V.V., 2023. С. 331–333. URL: <file:///C:/Users/Lenovo/Downloads/Conference%20Proceedings%20October%2019-20,%202023.pdf>
6. Курінна А.Ф., Мороко Л.В. Лінгвосинергетичний аспект сучасної мовної освіти (до проблеми розвитку мовленнєвотворчої особистості). *Школа особистісного зростання: від творчого розвитку до особистісної реалізації. Авторська модель Ольги Солдатенко*: Науково-методичний посібник. За загальною редакцією Кириленко С.В., Кіян О.І. Київ-Запоріжжя-Чернівці: «Букрек», 2020. С. 95–99.
7. Курінна А. Ф. Новий вимір педагогічної взаємодії з батьківською спільнотою. Тренінгова студія «Експромт». *Школа особистісного зростання: від творчого розвитку до особистісної реалізації. Авторська модель Ольги Солдатенко*: Науково-методичний посібник. За загальною редакцією Кириленко С.В., Кіян О.І. Київ-Запоріжжя-Чернівці: «Букрек», 2020. С. 99–105.
8. Курінна А.Ф., Фролов Д.О. Розвиток екологічної свідомості успішної особистості в синергетичній площині неперервної освіти. *Школа особистісного зростання: від творчого розвитку до особистісної реалізації. Авторська модель Ольги Солдатенко*: Науково-методичний посібник. За загальною редакцією Кириленко С.В., Кіян О.І. Київ-Запоріжжя-Чернівці: «Букрек», 2020. С. 233–242.
9. Мороз-Рекотова Л.В. Вихователь ХХІ сторіччя: формування професійно-комунікативної культури майбутніх фахівців дошкільної освіти : монографія / Л.В. Мороз-Рекотова. Харків : Видавництво Іванченка І.С., 2022. 256 с.
10. Педагогічна риторика : метод. рек. до курсу / уклад.: Л.В. Мафтин, О.І. Величко. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 60 с. URL: <http://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi73/0054103.pdf>.
11. Ревуцька С.К. Риторика : курс лекцій. Кривий Ріг : ДонНУЕТ, 2022. 134 с. URL: <http://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi72/0052749.pdf>.

12. Сербенська О. Голос і звуки рідної мови : монографія. Львів : Апріорі, 2020. 280 с.
13. Серeda I.B. Педагогічна деонтологія, риторика та культура мовлення : навчально-методичний посібник / I.B. Серeda. Миколаїв : Іліон, 2020. 184 с.
14. Kurinna A., Ilichuk L., Mamicheva O., Nesterenk T., Romanova I., & Pinchuk Y. Formation of Rhetorical Competence in University Applicants as a Necessary Factor for Successful Professional Activity. *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*. 2022. № 14(4). P. 230–242. URL: <https://doi.org/10.18662/rrem/14.4/639>.
15. Kurinna A. To the problem of rhetorical practices of the future educator of preschool education institution. Innovative projects and paradigms of international education. *A collection of theses: materials of I International multidisciplinary scientific and practical Internet conference «Innovative projects and paradigms of international education»*. Tbilisi, Kyiv: Georgian Aviation University, 2023. С. 83–87. URL: <https://drive.google.com/file/d/1FAqPqhCBmQFtAzhKH7ML3UfjwDxDJgmK/view>

Інформаційні ресурси:

1. Всеосвіта. URL : <https://vseosvita.ua/>
2. Всеукраїнська школа онлайн. URL : <https://www.youtube.com/c/MONUKRAINE/featured>
3. Голуб Ніна. Становлення риторики як науки і навчальної дисципліни. URL : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/umlsh/2010_3/Golub.pdf
4. Дихання. Діафрагмальне дихання. Парадоксальна гімнастика Стрельнікової. Дихання Bodyflex. Марія Бурмака. URL : <https://www.youtube.com/watch?v=ke0Y598uORo>
5. Зручні сесії з МАК. URL : <https://www.ekartka.com.ua/>
6. Інформація про конкурс Global Teacher Prize Ukraine та інтерв'ю з переможцями цього конкурсу. URL : <https://globalteacherprize.org.ua/>
7. Пінчук Ю.В. Риторика, культура та техніка мовлення корекційного педагога. Навч.-метод. посібн. URL : https://pidruchniki.com/89954/ritorika/ritorika_kultura_ta_tehnika_movlennya_korektsiynogo_pedagoga
8. Практикум з розвитку м'яких навичок. URL : <https://profosvita.online/courses/course-v1:Profosvita+CS-K001SFPL+2024/about>
9. Прищак М.Д., Залюбівська О.Б., Слободянюк О.М. Ділове спілкування. URL : https://web.posibnyky.vntu.edu.ua/icgn/14prishak_dilove_spilkuvannya/index.html
10. Студія он-лайн освіти. URL : <https://www.ed-era.com/>
11. Сагач Галина Риторика. URL : <https://studfile.net/preview/2425910/>
12. TED Talks: знайдіть ідеї, які варто поширювати URL : <https://www.ted.com/talks>

7. Регуляції і політики курсу

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Відвідування занять є обов'язковим; практичні завдання мають бути виконані безпосередньо перед навчальними заняттями. Пропуски можливі лише з поважної причини. Студенти, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, мусять упродовж тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Відпрацювання занять здійснюється усно (у формі співбесіди за питаннями або шляхом тестування) та письмово через виконання індивідуальних письмових завдань. При наявності 35 балів поточного контролю, студент допускається до підсумкового контролю (екзамену).

Політика академічної доброчесності

Усі письмові роботи, що передбачені навчальним планом дисципліни, мають бути виконані здобувачами вищої освіти із дотриманням принципів академічної доброчесності. Письмові завдання з використанням часткових або повнотекстових запозичень з інших робіт без зазначення авторства – це плагіат. Роботи, у яких буде виявлено плагіат чи інші прояви недоброчесної поведінки до розгляду не приймаються і не зараховуються. До таких студентів можуть бути застосовані різні дисциплінарні заходи (див. посилання на Кодекс академічної доброчесності ЗНУ в додатку до силабусу). Кожний студент має обов'язково враховувати сучасні стандарти академічної доброчесності, базисом якої є глибоке усвідомлення ним соціально-моральної відповідальності за свої дії, максимальна об'єктивність, сумління, чесність, принциповість, вимогливість. Здобувач вищої освіти має усвідомлювати, що академічна доброчесність є тим моральним ядром, яке регулюватиме просування цінностей етики в освітній спільноті і буде рушієм у формуванні позитивного іміджу закладу взагалі, й кожного учасника освітнього простору зокрема.

Висока академічна культура та європейські стандарти якості освіти, яких дотримуються у ЗНУ, вимагають від дослідників відповідального ставлення до вибору джерел. Посилання на такі ресурси, як Wikipedia, Studopedia тощо є неприпустимим.

Рекомендованою базою даних для пошуку джерел:

Електронні ресурси Національної бібліотеки імені В. І. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua>; наукометрична база Scopus: <https://www.scopus.com>; наукометрична база Web of Science: <https://apps.webofknowledge.com>

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Електронні пристрої (мобільні телефони, планшети, ноутбуки тощо) можна використовувати лише за умови виробничої необхідності в них (за погодженням із викладачем). В інших випадках – телефон вимикається на беззвучний режим, яким не користуються під час занять.

При виконанні заходів контролю (тестування, самостійних і контрольних робіт, іспитів) застосування гаджетів заборонено. У разі порушення – роботу буде анульовано без права перескладання.

Визнання результатів неформальної/інформальної освіти

Визнання результатів неформальної/інформальної освіти врегульовується «Положенням Запорізького національного університету про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти (нова редакція)» https://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/normatyvna_basa/polozhennya_znu_pro_poryadok_viznannya_rezultat_tat_v_navchannya.pdf

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ НА 2025-2026 н.р. доступний за адресою:
https://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/1635.ukr.html.

НАВЧАННЯ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ <https://lnk.ua/gk4x2wkVy>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (у тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Процедура повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://lnk.ua/9MVwgEpVz>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://lnk.ua/EYNg6GpVZ>.

Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://lnk.ua/QRVdWGwe3>; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://lnk.ua/3R4avGqeJ>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога **Марті Ірини Вадимівни** (061) 228-15-84, (099) 253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ
Запорізького національного університету: **Банах Віктор Аркадійович**
Електронна адреса: v_banakh@znu.edu.ua
Гаряча лінія: тел. (061) 227-12-76, факс 227-12-88

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Спеціалізована допомога: (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://lnk.ua/5pVJr17VP>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА: <https://library.znu.edu.ua/>. Графік роботи абонементів: понеділок-п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ (СЕЗН ЗНУ): <https://moodle.znu.edu.ua/>.

Посилання для відновлення паролю: <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

ЦЕНТР ІНТЕНСИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: <https://sites.znu.edu.ua/child-advance/>.